832
21
16

THESES
EX VNIVERSA PHILOSOPHIA

SVB FAVSTISSIMIS AVSPICIIS

SERENISSIMI PRINCIPIS

IO. GASTONIS AB HETRVRIA

PROPVGNATÆ

FLORENTIÆ IN TEMPLO

SOCIETATIS IESV

A VAIO VAI.

BIBLIOTECA NAZIONALE 1872

FLORENTIÆ, MDCXCV.

Ex Typographia Petri Matini ſub Signo Leonis Aurei.

SUPERIORUM PERMISSU.

Nicola Cassana P.

SERENISSIME PRINCEPS.

PHiloſophicas Theſes publicis oculis expoſituro, idem mihi prorſus videtur accidere, Serenissime Princeps, quod olim abſolutiſſimo Philoſopho, æque ac Mathematico contigit Galilæo. Hic terris altius evectus, & Tubi Optici auxilio viam ſibi ad Sydera muniens quatuor circa Iovem, veluti ei an-

cillantes ſtellas nuſquam antea cognitas eſt contemplatus. Tum illi placuit decoro eas nomine inſignire; Veterum ſcilicet morem ſequutus, qui cuilibet ſyderum ſuum Nomen ſapienter appoſuerunt. Ne verò illud temerè fieret, nobile, idemque congruum a terris mutuatus eſt nomen, & Iovis ſatellites Mediceos appellavit. Commodum ſanè titulum! Quam enim familiam decebat magis Cœli ſyderibus ſuum commodare cognomen, aut cui dignius, quàm Mediceis, adeo nobile inventum dicare poterat Galilæus? Nullum profectò Nomen illorum dignitatem augere æque poterat, atque eorum, quibus magnitudo domeſtica felicitas eſt, nullus præter Mediceos Mathematicæ Artis inventis Decus, & Famam Mecænas aptius conciliare. Id quod olim Galilæus peregit, a me nunc temporis fieri, & congrum eſt, & neceſſarium. Naturæ arcana biennium rimatus ſum, & Philoſophica inventa vulgi procul ab oculis veritati ſtellarum more famulantia detexi; Nunc verò cum ea in publicum proferre libeat, egeantque idcircò Patrono, cui nuncupentur, nil opportunius viſum eſt, quam ea Tibi, Sereniſſime Princeps, dicare, Theſeſque meas

Medi-

Mediceas appellare. Ingenium tuum hominum conditionem prætervectum, & uberi mens referta doctrinà fecere, ut iſtud deceret fieri. Humanitas Tua, ut fas eſſet. Iam innotuit omnibus ſingularis liberalium Diſciplinarum eruditio, quæ non tàm ornamento Tibi fuere, quàm Tu illis. Audivi ſæpè Sapientium laudibus celebrari excelſum Animum, mundique capacem, & ad contemplanda Naturæ arcana mentem erectam. Quocirca nobiliori haud poterant titulo decorari hæ Philoſohicæ Theſes, quàm Tuo. Vnum igitur ſupereſt, ut Mediceum Nomen mihi Præſidium ſit, quemadmodum olim Galilæo, ut ſcilicet ſicut ille eius Auſpicijs Matheſeos Oceanum Secundis auris enavigavit, ita ego in præſentia Philoſophicum huius Diſputationis Euripum inoffenſo ſuperem curſu.

Sereniſſimæ Celſitudinis Tuæ

Humillimus, Addictiſſimus & Obſequentiſſimus Servus

Vaius Vai.

THESES PHILOSOPHICÆ.

EX LOGICA.

1 DAtur Logica Artificialis, hoc eſt, habitus ſtudio, & exercitatione acquiſitus per regulas certas, & infallibiles operationum noſtri intellectus, & eſt ad alias ſcientias totales acquirendas ſolùm moraliter neceſſaria: Eſt virtus intellectualis ſecundùm partem Analyticam, Topicam, & Sophyſticam; Eſt vera ſcientia ſimpliciter, & adæquatè practica; Bene dividitur in docentem, & utentem, prima eſt, quæ dat præcepta quaſi in abſtracto definiendi, ſyllogizzandi &c. Secunda eſt, quæ per ſua præcepta actu dirigit operationes intellectus; Habitus autem Logicæ docentis, & habitus Logicæ utentis non realiter, ſed per intellectum ſolùm diſtinguntur.

2. Suppoſitis varijs Obiecti acceptionibus, & diviſionibus, obiectum materiale Logicæ non ſunt voces, neque res omnes, neque intellectus, ita ut Obiectum attributionis ſit, vel voces rectè diſpoſitæ, vel res rectè cognitæ, vel intellectus rectè intelligens, ſed Obiectum materiale ſunt operationes intellectus, quatenus dirigibiles, Obiectum formale eſt ipſa rectitudo, & operatio recta eſt Obiectum attributionis, & licèt

Obectum adæquatum Logicæ ſint omnes tres operationes aſſerimus tamen Obiectum principale Logicæ Ariſtotelicæ eſſe ſyllogiſmum demonſtrativum.

3. Entia rationis Logica, ut eſſe cognitum eſſe genus, &c. & univerſim omnes ſecundæ intentiones Logicæ non conſtituuntur formaliter per aliquam relationem fictam, neque per aliquod ens diminutum, atque abuſivum, ſed ſunt denominationes extrinſecæ reales provenientes à formis realibus, ſcilicet cognitionibus taliter, vel taliter tendentibus in obiecta. Univerſale Logicum eſt unum aptum prædicari de pluribus; in ipſa actuali prædicatione retinet univerſalitatem; rectè dividitur in quinque quaſi Species, quæ ſunt Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens; hæc quinque prædicabilia benè definiuntur ſolitis definitionibus, Genus ut habeat rationem prædicabilis; requirit plures Species ſaltem poſſibiles, prædicatur de ſuis inferioribus per modum totius poteſtativi, & habet rationem partis actualis componentis unà cum differentia Speciem. Differentia ſpecifica conſiſtit in diſſimilitudine eſſentiali plurium in eodem genere contentorum, rurſus dicimus repugnare Speciem immultiplicabilem. Individuum eſt, quod de uno tantum prædicatur, poteſt abſtrahi ratio communis ab omnibus individuis in particulari.

4. Voces ſignificant primariò, & immediatè res, ſecundariò verò, & mediatè conceptus. Veritas formalis eſt conformitas cognitionis cum obiecto ſicuti eſt in ſe, datur ſolum in actibus iudicativis, non reperitur ergo in rebus, neque in ſenſibus, neque in ſimplici apprehenſione, in quibus tantum reperitur veritas materialis, & radicalis. Veritas formalis non ſuſcipit magis, & minus, licèt ſuſcipiat falſitas, adeoque una propoſitio, licèt non poſſit alia verior eſſe, poteſt tamen eſſe falſior, non eſt adequatè intrinſeca actui vero. Ex duabus propoſitionibus contradictorijs de futuro contingenti, tam abſoluto, quàm conditionato altera eſt determinatè vera, & altera determinatè falſa, etiam præſcindendo à Divina Scientia. Actus ſemel verus non poteſt tranſire in falſum, nec è contrariò.

5. Diſcurſus eſt progreſſus intellectus ab una notitia in aliam; hinc ſequitur ad rationem diſcurſus requiri pluralitatem notitiarum, itaut una notitia ab alia inferatur. Diſcurſus includit eſſentialiter non ſolum concluſionem, ſed etiam præmiſſas. Sylogiſmus eſt oratio, in qua quibuſdam poſitis aliud quid à poſitis neceſſe eſt contingere, eo quod hæc ſint. Vis ſyllogiſtica fundatur in illis principijs dictum de omni, & dictum de nullo. Poſitis præmiſſis, quibus intellectus aſſenſum præſtitit, neceſſitatur ad aſſenſum concluſionis, tum quoad ſpecificationem, tum quoad exercitium. Demoſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire; alia eſt à priori, alia à poſteriori. Demonſtratio à priori procedit ex veris, primis immediatis, & notioribus, cauſiſque concluſionis. Datur ſcientia de novo, quæ non eſt pura reminiſcentia, & definitur cognitio certa, & evidens demonſtrans de ſuo obiecto proprietates per certas demonſtrationes: Dividitur in practicam, & ſpeculativam, quæ diverſitas deſumitur ex fine utriuſque. Poteſt in eodem intellectu ſtare ſimul actus veræ ſcientiæ, opinionis, & fidei tum divinæ, tum humanæ circa idem obiectum materiale.

EX PHYSICIS.

1. Phyſica, quæ eſt vera Scientia ſpeculativa habet pro obiecto attributionis corpus naturale, ut naturale. Principia intrinſeca corporis naturalis ſunt illa, quæ neque ex alijs, neque ex alterutris, ſed ex his omnia fiunt; In fieri corporis naturalis ſunt tria; ſcilicet materia, forma, & eius privatio; In facto eſſe ſunt duo, nimirum Materia, & Forma; Materia prima, quæ eſt ſubſtantia incompleta, definitur poſitivè, & negativè, poſitivè ſic: Eſt primum ſubiectum uniuſcuiuſque, ex quo fit aliquid cum inſit, non ſecundum accidens, & ſi aliquid corrumpitur in hoc abibit ultimum; Negativè definitur; quod per ſe ipſam neque eſt quid neque quantum, neque quale, neque aliquid aliud, neque negationes horum, ſed id, de quo omnia prædicantur, eſt ingenerabilis, & incorruptibilis, eſt pura potentia phyſica, non metaphyſica, quia includit

actum entitativum ; Habet propriam exiſtentiam , per quam ſaltem inadæquatè exiſtit , præſcindendo ab exiſtentia formæ, & licèt materia prima non poſſit naturaliter exiſtere ſpoliata omni forma ſubſtantiali , ſupernaturaliter tamen poteſt ; Appetit appetitu innato omnes formas , non quidem appetitu ſimultatis , ſed ſimultatè appetitus ; Hic appetitus eſt indiſtinctus à materia ; & eſt appetitus æqualis ad formas inæquales. Neceſſitas materiæ primæ colligitur ex conceptu quidditativo tranſmutationis ſubſtantialis, & ex univerſaliſſimà inductione in cœteris mutationibus , tum naturalibus , cùm artificialibus .

2 Forma ſubſtantialis definitur communiter : Ratio ipſius quidquid erat eſſe rei ; Formæ materiales educuntur de potentia materiæ ; Formæ ſpirituales ſicut non ſubſtentantur à materia , ita nec in illius potentia continetur, nec ex illa educuntur, ſed creantur à Deo . Falſiſſima eſt, imò periculoſa in fide ſententia Athomiſtarum negantium omnes formas ſubſtantiales, excepta anima rationali, & omnia accidentia phyſica diſtincta à ſubſtantia, & motu locali corporum , & conſtituentium omnes mutationes ſubſtantiales , & accidentales mutationes per meram Athomorum diverſimodè figuratarum combinationem . Dantur igitur in compoſitis naturalibus , præter formas accidentales, formæ etiam ſubſtantiales , quæ ſunt veræ ſubſtantiæ incompletæ ; & partes compoſiti actuantes materiam, cum qua conſtituunt ſubſtantiam completam.

Forma licèt ſit pars principalior compoſiti tamen non eſt tota illius quidditas. In eodem vivente non dantur ſimul , præter formam totalem aliæ formæ , vel corporeitatis , vel partiales, adeoque Caro , Os , Cor , &c. ſolum materialiter , & non formaliter differunt. Privatio formæ ſubſequentis eſt principium per ſe fieri corporis naturalis , compoſitum præter materiam , & formam includit unionem , quæ nectit utrumque extremum . Hæc unio eſt modus ſubſtantialis ſuperadditus materiæ , & formæ eſſentialiter requiſitus ad conſtituendum unum compoſitum , in quo unica tantum datur unio recepta in materia . Non diſtinguitur realiter compoſitum à ſuis partibus collectivè ſumptis.

3. Na-

3. Natura definitur: Principium, & Cauſa, motus, & quietis eius, in quo eſt primo, & per ſe, & non ſecundum accidens; Ars dicitur naturæ imitatrix, quia applicando activa paſſivis producere poteſt plures effectus naturales; Ars Chymica directivè concurrens verum aurum efficiens repugnat moraliter, non phyſicè. Cauſa eſt principium determinans cum virtute adeſſe aliquid; Alia eſt materialis, alia formalis, alia efficiens, alia finalis. Negamus in cauſis efficientibus mutuam cauſalitatem, & admittimus poſſe ſupernaturaliter eumdem numero effectum pendere a duplici cauſa totali. Cauſa ad hoc ut agat indiget conditionibus requiſitis ad agendum, ſcilicet, ut detur approximatio, diſſimilitudo, & diſtinctio inter agens, & paſſum; Negamus actionem in diſtans naturaliter loquendo, & actionem ſimilis in ſimile in qualitatibus corruptivis.

4. Actio, quæ definitur: Actus huius ab hoc non diſtinguitur realiter à paſſione, quæ definitur: Actus huius in hoc; Probabilius eſt actionem recipi in paſſo. Cauſa finalis eſt illa, cuius gratia cœtera fiunt; Virtus cauſæ finalis eſt ſola bonitas appræhenſa vera, vel apparens ipſius finis. Sola agentia intellectualia agunt formaliter propter finem. Subſtantia producitur immediatè ab accidentibus, tamquam à cauſa inſtrumentali.

5. Deus immediatè, & neceſſario concurrit ad omnes, & ſingulos effectus cauſarum ſecundarum; Hic concurſus Dei non eſt phyſica prędeterminatio, quæ multiplici ex capite repugnat; Eſt igitur concurſus Dei in actu primo cum cauſis ſecundis exhibitio Omnipotentiæ indifferentis; In actu ſecundo verò eſt ipſa actio, qua Deus, & creatura indiviſibiliter agunt; Cum toto hoc tamen ſtat, quod Deus determinet creaturas ad individuationem effectus.

6. Motus, quæ eſt pręcipua proprietas corporis naturalis, definitur: Actus entis in potentia, prout in potentia, quæ definitio convenit ſucceſſivis, & inſtantaneis motibus. Dividitur motus in motum generationis, alterationis, augmentationis, & in motum localem. Generatio eſt mutatio totius in totum nullo ſenſibili remanente, ut ſubiecto eodem; eius terminus formalis eſt

ſola unio. Subiectum inheſionis accidentium materialium non eſt totum compoſitum, ſed materia prima, in qua recipiuntur mediante quantitate; Hinc negamus fieri reſolutionem uſque ad materiam primam in generatione ſubſtantiali; Alteratio corruptiva eſt mutatio in qualitatibus contrarijs, aut medijs manente eodem ſubiecto ſenſibili; eſt motus ſucceſſivus, & continuus; Intentio qualitatis alterativæ fit per additionem gradus homogeneri ad gradum in eadem parte ſubiecti.

7. Locus phyſicus eſt ſuperficies prima corporis continentis immobilis; Præter locum extrinſecum datur etiam locus intrinſecus, ſeu ubi modaliter diſtinctum à loco extrinſeco, & Corpore locato; Per hoc ubi res eſt formaliter in loco, & per idem determinatur ad hoc ut ſit potius in uno, quam in alio loco. Supernaturaliter non implicat penetratio corporum, licèt repugnet naturaliter; poteſt idem corpus de potentia Dei abſoluta eſſe in pluribus locis non ſolum definitivè, ſed etiam circumſcriptivè, non poteſt tamen replicari ipſum ubi. Non poteſt dari creatura, quæ ſit, & nullibi ſit.

8. Vacuum philoſophicè conſideratum eſt locus realis carens corpore conterto; repugnat naturaliter, plura experimenta, quæ afferuntur a nonnullis ad probandum dari naturaliter vacuum non probant intentum, & in ſpecie experimentum præclariſſimi mathematici Evangeliſtæ Torricelli de Barometris, ſeu Vitreis Fiſtulis cum Hydragyro non probat in ſegmento extante, ſeu parte relicta à Mercurio deſcendente uſque ad certam menſuram eſſe vacuum; adeoque egregiè allucinantur illi, qui dicunt eſſe demonſtrationem ocularem loci ſine locato in prædicto ſegmento extante Barometri, immò reponimus eſſe demonſtrationem ocularem loci cum locato.

9. Rurſus machina Pneumatica Roberti Boyle neque probat fieri vacuum in recipiente, quod eſt vas vitreum, negamus enim totum aerem recipientis, deducto pluries embolo, commeare in Anthlyam, attenuatur quidem aer in tali caſu, totus non extrahitur; ex tali autem aeris attenuatione

ſequi-

ſequitur, ut non poſſit deſervire animalium reſpirationi; dum autem animal in recipiente poſitum reſpirare nequeat, mirum non eſt ſi intereat; idem dicimus de cæteris Phœnomenis, quæ ſuccedunt in prædictis experimentis non probari ex illis fieri vacuum. Natura igitur, quæ maximè abhorret vacuum, utitur tamquam inſtrumentis vi claſtica corporum, virtute trahente embolum in Anthlijs, aeris præſſione, tenſione, gravitate, (ſi verè gravitet) levitate, rarefactione, & denſitate corporum ad impediendum vacuum; Cum toto hoc tamen aſſerimus præſertim contra Charteſium per Divinam Omnipotentiam poſſe fieri vacuum, & in tali caſu poteſt fieri motus gravium, & levium, alijque motus, dummodo non fiat nova corporum diſiunctio.

10. Tempus eſt menſura, ſeu numerus motus ſecundum prius, & poſterius; præter tempus extrinſecum datur etiam intrinſecum, ſcilicet duratio, quæ eſt modus ſuperadditus determinativus rei, ut hoc potius quam alio tempore duret. Implicat creatura quæ ſit, & numquam ſit.

11. Admiſſo infinito ſynchathegorematico negamus omne infinitum cathegorematicum creatum, negamus etiam poſſibilem eſſe creaturam perfectiſſimam, qua perfectior ſit impoſſibilis. Negamus etiam creaturam aliquam potuiſſe eſſe ab æterno, vel ſit permanens, vel ſucceſſiva.

12. Quantitas eſt accidens diſtinctum à re quanta, eius effectus formalis non eſt extenſio localis, aut extenſio partium in ordine ad ſe, aut ratio menſuræ, ſed eſt naturalis impenetrabilitas ſubiecti, cui ineſt, cum alio ſubiecto eodem accidente affecto.

13. Continuum non componitur ex indiviſibilibus, ſive hæc indiviſibilia ſint mathematica, ut voluit Zeno, ſive ſint formaliter indiviſibilia, & virtualiter diviſibilia, ſive indiviſibilia diviſibiliter locata, quæ alio nomine vocantur puncta inflata, ſive ſint indiviſibilia phyſica, quæ vocantur minima phyſica.

14. Probabilius exiſtimamus cum Ariſtotile continuum componi ex partibus diviſibilibus in infinitum non actu, ſed potentia tantum diſtinctis, & hanc ſententiam problematicè tantum propugnamus.

15. Mun-

15. Mundus eſt ſimpliciter perfectus, & unus; non eſt animatus; non fuit, nec potuit eſſe ab æterno. Cœli, ſeu regiones ſtellarum ſunt liquidæ. Negamus ſyſtema Copernicanum, & admittimus Thyconicum. Syderibus fixis ineſt lux innata. Agunt ſydera in hæc inferiora non ſolum per lucem, ſed etiam per alias influentias. Elementa, quæ remanent in mixtis ſolum virtualiter ſunt quatuor, ſcilicet Terra, Aqua, Aer, & Ignis, & conſtant ex materia, & forma ſubſtantiali diſtincta à primis qualitatibus. Unicuique elemento conveniunt duæ ex primis qualitatibus una in ſummo, alia in excellenti; Sunt autem primæ qualitates quatuor, omnes poſitivæ, & activæ, nimirum Calor, Frigus, Humiditas, & Siccitas. Virtutes motrices elementorum ſunt diſtinctæ à ſubſtantia ipſorum elementorum, & à combinatione, & temperamento primarum qualitatum, & ſunt qualitates poſitivæ. Elementa in proprijs locis non gravitant, neque levitant.

16. Anima benè definitur actus primus corporis organici potentia vitam habentis. Conceptus vitæ in actu ſecundo eſt perfectio ſimpliciter ſimplex, & prædicatur univocè de Deo, & creaturis. Non dantur in eodem vivente, nec ſimul, nec ſucceſſivè plures animæ, ſed ſolum unica anima, quæ eſt principium plurium operationum vitalium; Partes fluidæ, & humores non ſunt animati; partes verò, quæ vivunt in actu ſecundo, ut Organa, Caro, Nervi, Pili, Ungues, &c. animantur. Omnes animæ præter rationales ſunt materiales, adeoque diviſibiles. Potentiæ animæ nec inter ſe, nec ab anima diſtinguuntur.

17. Potentiæ animæ vegetativæ ſunt nutritiva, augumentativa, & generativa. Eſt veriſſima ſententia de circulatione ſanguinis in corpore animalis. Potentiæ animæ ſenſitivæ ſunt ſenſus, tum interni, tum externi. Dantur ſpecies impreſſæ non ſolum in potentia viſiva, ſed etiam in alijs ſenſibus. Viſio fit per introſuſceptionem ſpecierum non per extramiſſionem radiorum. Lux eſt qualitas phyſica, & non ſunt corpuſcula evibrata à Sole, ſtellis, vel alio corpore luminoſo, ut falsò imaginantur nonnulli; Præter colores apparentes, & tranſ-

euntes,

ſcuntes, dantur etiam colores reales, & permanentes. Fit viſio in Retina. Allucinantur ergo aliqui Atomiſtæ docentes nullum alium dari ſenſum in animali præter tactum, qui prout magis, vel minus acutus diverſimodè nominatur nunc oculus, nunc auris, &c. ſenſationes verò aliud non eſſe, quam titillationes, ſeu vellicationes atomorum ſenſibus accurrentium, qui ſolum ratione diverſarum vellicationum, quas percipiunt diverſificantur inter ſe. Anima rationalis eſt forma informans corpus humanum; eſt immaterialis, indiviſibilis, & immortalis; habet anima rationalis duplicem ſtatum, alium in corpore, alium extra corpus, utrumque tamen illi connaturalem.

EX METAPHYSICIS.

1. Metaphyſica, quæ eſt ſcientia ſpeculativa, habet pro obiecto adæquato ens reale, qod ens reale benè explicatur, quod ſit illud, cui non repugnat exiſtere phyſicè; perfectè præſcindit à ſuis differentijs, & differentiæ ab ente; adeoque conceptus entis reſpectu Dei, & creaturæ, ſubſtantiæ, & accidentis eſt univocus. Poſſibilitas actualis alterius mundi non eſt aliquid phyſicè exiſtens intrinſecum mundo poſſibili, & à Deo contradiſtinctum, quocumque modo vocetur, ſive ens diminutum, ſive ens abuſivum, neque talis poſſibilitas eſt ſola denominatio extrinſeca ab omnipotentia Dei potente alium mundum creare, ſed eſt poſſibilitas intrinſeca, quæ conſiſtit in hoc, quod, ſi alter mundus exiſteret, non ſequerentur duo contradictoria. Poteſt intellectus cùm creatus, tum increatus facere ens rationis methaphyſicum, & concipere impoſſibile, quod ens rationis definitur eſſe illud, quod tantum habet eſſe obiectivè in intellectu. Negationes obiectivæ ſumptæ formaliter non identificantur cum ente poſitivo, neque ſunt aliquid à parte rei, quod dicatur ens negativum, ſed propriè loquendo nihil ſunt independenter ab intellectu. Eſſentia in rebus creatis non diſtinguitur ab exiſtentia. Attributa entis ſunt tria ſcilicet unum, verum, & bonum. Unitas in abſtracto eſt negatio diviſionis; ſuperaddit ſupra ens negationem.

2. Uni-

2. Unitas alia eſt univerſalis, alia numerica, ſeu individualis. Univerſale methaphyſicum eſt unum aptum eſſe in multis; non datur à parte rei, nec in ſingularibus, nec extra ſingularia, neque in Ideis Platonicis, ſed ſolum in intellectu creato, à quo ſolo fit per cognitionem directam, & præciſivam, non obiectivè, ſed formaliter. Principium individuationis, ſeu unitatis numericæ non deſumitur à materia, vel per ordinem ad ipſam, neque per ordinem ad circumſtantias materiales, ſed eſt ipſa entitas cuiuſlibet entis ſingularis. Identitas realis eſt ſumma unitas extremorum, quà maior dari non poteſt, dicens ipſorum conſenſum in omni omninò perfectione cum mutua affirmabilitate in recto. Diſtinctio verò eſt vera extremorum de ſe invicem negabilitas in recto.

3. Inter gradus metaphyſicos realiter identificatos nulla datur diſtinctio media inter realem propriè dictam, & rationis. Negamus etiam in creaturis omnem diſtinctionem virtualem, vel ſit extrinſeca, vel intrinſeca, quæ ſit capacitas ex parte obiecti ad ſuſtinenda prædicata contradictoria; ſolum igitur agnoſcimus inter prædictos gradus diſtinctionem rationis ratiocinatæ. Hinc negamus præciſionem obiectivam. Denique ens reale benè dividitur in decem prædicamenta, quæ ſunt: Subſtantia, Quantitas, Qualitas, Relatio, Actio, Paſſio, Quando, Ubi, Situs, Habitus. Subſtantiæ conceptus benè explicatur per hoc quod ſit principium per ſe ſubſiſtendi, & alijs ſubſtandi. Dividitur in primam, & ſecundam, hoc eſt in ſingularem, & univerſalem. Relatio alia eſt prædicamentalis, alia tranſcendentalis; prædicamentalis non conſiſtit in ſolo fundamento, nec in ſola ratione fundandi, nec eſt entitas modalis diſtincta à termino, fundamento, & ratione fundandi, ſed conſtituitur formaliter per utrumque extremum poſita ratione fundandi. Nec datur adæquatè ad terminum non exiſtentem.

LAVS DEO.